

Geloof en onderwijs

De sociale leer van de Kerk en onderwijs

Foto: Stockxch.

Samenwerking tussen bisdom van Breda en onderwijs

Het bisdom van Breda werkt vanuit de sociale leer van de Kerk en geeft impulsen aan diaconie. Er worden initiatieven ontplooid en ondersteund vanuit de katholieke sociale leer, waarin de gelovige bezieling en uitstraling sterk naar voren komt.

De sociale leer van de Kerk is ontstaan als een antwoord op concrete problemen in de samenleving tijdens de industrialisatie eind 19e eeuw. Vanaf dat moment is de sociale leer steeds verder uitgewerkt. Het belangrijkste uitgangspunt van de katholieke sociale leer is de waardigheid van de menselijke persoon omdat hij beeld is van God (Gen. 1, 27). Dit mensbeeld houdt in dat de mens groepen is om in vrijheid en liefde verantwoordelijkheid te dragen en zorg te hebben voor zichzelf, voor anderen, voor de schepping en voor het leven als zodanig.

Deze zorg wordt concreet in het katholiek onderwijs als ze werk maakt van de oproep van het Tweede Vaticaanse Concilie: "Alle mensen, van welk ras, van welke stand en leeftijd ook, hebben vanwege hun waardigheid als persoon een onvervreemdbaar

recht op een opvoeding die aan hun bestemming beantwoordt" (Gravissimum Educationis, nr. 1). Een pluriforme samenstelling van de leerling-populatie is dus niet in strijd met een katholieke signatuur van de school.

In deze nieuwsbrief treft u een aantal artikelen aan waaruit blijkt dat het katholiek onderwijs in het bisdom van Breda werk maakt van de sociale leer van de Kerk.

Een eerste artikel gaat over de samenwerking tussen de impulsgroep 'Samen geloven, gewoon doen' en Liduinaschool, een school voor zeer moeilijk lerende kinderen.

Het tweede artikel vertelt ons over het bezoek van bisschop Van den Hende aan basisschool Het Palet, een veelkleurige school in Bergen op Zoom.

In een derde artikel laat rector Titus Frankemölle zien hoe de sociale leer van de Kerk doorwerkt in maatschappelijke stages in het Voortgezet Onderwijs (VO).

*Martina Meul
Bisschoppelijk gedelegeerde voor het katholiek onderwijs*

Samenwerking tussen impulsgroep 'Samen geloven, gewoon doen' en Liduinaschool

Samen met de Liduinaschool heeft de impulsgroep 'Samen geloven, gewoon doen', die actief is in het bisdom van Breda, een brief verzonden aan de ouders of verzorgers die eerste communicanten of vormelingen op de Liduinaschool hebben. De SO/VO Liduinaschool voor ZMLK in Breda is een school voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 20 jaar met een verstandelijke en/of een lichamelijke beperking. De Liduinaschool heeft vier locaties en telt 500 leerlingen. Het gezamenlijke initiatief om de ouders en verzorgers aan te schrijven is een gevolg van het diaconaal werkbezoek van bisschop Van den Hende op 25 juni 2010.

De voorbereiding op het ontvangen van de eerste communie en het sacrament van het vormsel vindt plaats in parochies. De Liduinaschool en het bisdom van Breda werken hiervoor samen. De Liduinaschool vindt het belangrijk dat leerlingen goed worden begeleid bij de voorbereiding op het ontvangen van de eerste Communie of het Vormsel. Leerkrachten van de Liduinaschool willen ouders/verzorgers en de kinderen daarom ondersteunen. Zij doen dit samen met de impulsgroep van het bisdom van Breda 'Samen geloven gewoon doen', die bemiddelt tussen de school en de parochie. Als kinderen mee willen doen aan de voorbereiding op de eerste heilige Communie of het sacrament van het Vormsel, kunnen de ouders en verzorgers dit doorgeven aan de directeur van de Liduinaschool, de heer Paul Hotterbeekx.

Ook als ouders en verzorgers vragen hebben over geloofsopvoeding of deelname van hun kind aan het leven van de parochie kunnen de Liduinaschool en 'Samen geloven gewoon doen' iets betekenen. Op verschillende plaatsen zijn kinderen met een verstandelijke beperking actief in de parochie, bijvoorbeeld als misdienaar of als lid van het kinderkoor.

Myriam de Jong-Smits ondertekende de brief aan de ouders/verzorgers. Zij is medewerker van de pastorale dienstverlening van het bisdom en schreef de brief mede namens de Liduinaschool en de werkgroep 'Samen geloven gewoon doen'. De impulsgroep 'Samen geloven gewoon doen' is een werkgroep die zich in het bisdom van Breda bezighoudt met het betrekken van kinderen en volwassenen met een verstandelijke beperking in het parochieleven.

Bezoek bisschop Van den Hende aan basisschool Het Palet

Op donderdag 29 september was bisschop Van den Hende te gast op basisschool Het Palet in Bergen op Zoom om het nieuwe schoolgebouw in te zegenen. De bisschop schreef de directeur van de school, mevrouw E. Geerdink, daarna ter afronding van het bezoek een brief.

Centraal bij de inzegening van de school stond het teken van de duif met de olijftak, ontleend aan het bijbelverhaal van Noach en de ark. De duif is met een groene ruit als achtergrond in ieder klaslokaal te vinden. Voorafgaande aan de zegening werd in de hal aan de kinderen uitgelegd dat niet alleen bij Noach een duif aanwezig was, maar dat ook bij het doopsel van Jezus in de Jordaan een duif neerdaalde. Centraal in de school, naast de deur van de directiekamer, hangt het teken van het kruis van Jezus Christus.

Bisschop Van den Hende schrijft in zijn brief aan de directeur: "In de ontmoeting met uw schoolgemeenschap, heb ik ondervonden dat uw schoolwerk maakt van de oorspronkelijke katholieke identiteit en dat u van daar uit aansluiting zoekt en vindt bij de leerlingen van uw school die feitelijk verschillende religieuze en culturele achtergronden hebben. Al doende is er daadwerkelijk oog voor de persoon van ieder kind met zijn/haar achtergrond en specifieke context."

In de Bijbel en in de traditie van de Kerk komt naar voren dat iedere menselijke persoon een waardigheid heeft die onvervreemdbaar is: de mens is geschapen naar Gods beeld en gelijkenis (Gen. 1, 27). De nota 'Beziel en zelfbewust' van de bisschoppen over het katholiek onderwijs (2002) ziet de waardigheid van de menselijke persoon als één van de vier fundamentele waarden van een katholieke school (art. 3.2.2). Onderwijs met specifieke aandacht voor de van God gekregen menselijke waardigheid is direct een grote dienst aan de samenleving, aldus de bisschop.

"Het werk en de inzet van u en uw collega's in de school is mijns inziens werkelijk het vervullen van een levensroeping," aldus de bisschop aan schooldirecteur Geerdink. De bisschop zegde zijn gebed toe en bedankte de directeur en de school nogmaals voor de ondervonden gastvrije ontvangst "en voor de bijzondere gelegenheid die werd geboden om Gods zegen te vragen over het leven en werken van de gemeenschap van uw school."

Sociale leer en onderwijs VPV 2011

Voortgezette Pastorale Vorming pastorale beroepskrachten

Tijdens de Voortgezette Pastorale Vorming 2011 van pastorale beroepskrachten in het bisdom Breda stond de sociale leer van de Kerk in de pastorale praktijk centraal. Naast zorg, arbeid en publiek bestuur werd gesproken over onderwijs. Uitgangspunt is dat Kerk en katholiek onderwijs deel uitmaken van één gemeenschap en dat je scholen kunt zien als diaconale voorposten in onze samenleving. De notitie 'School en Kerk verbinden' van de commissie Van de Donk, die namens de Nederlandse Katholieke Schoolraad en de Bisschoppenconferentie een verkenning uitvoerde naar de toekomst van het katholiek onderwijs, biedt daartoe goede aanzetten.

Uitgangspunt is dat Kerk en katholiek onderwijs deel uitmaken van één gemeenschap en dat je scholen zou kunnen zien als diaconale voorposten in onze samenleving. De notitie 'School en Kerk verbinden' van de commissie Van de Donk die namens de Nederlandse Katholieke Schoolraad en de Bisschoppenconferentie een verkenning heeft uitgevoerd naar de toekomst van het katholiek onderwijs biedt daartoe goede aanzetten. In de notitie wordt onder meer gepleit voor een sterkere band tussen bisdom en schoolbesturen en tussen parochies en scholen. De wederzijdse belangstelling overtreft de canonieke kwestie van de erkenning van het katholiek onderwijs en biedt bovenal ruimte tot dialoog tussen Kerk en onderwijs op alle niveaus: landelijk, diocesaan en lokaal.

De Diocesane Katholieke Schoolraad (DKSR) van het bisdom Breda dient landelijk als voorbeeld voor hoe je per bisdom vorm kunt geven aan een Schoolraad. Niet alleen de structuur maar ook de vele projecten tussen scholen en parochies die er de afgelopen tijd bisdomwijd weer zijn ontstaan, wekken landelijk interesse.

Aan deze projecten zou je bijvoorbeeld kunnen toevoegen het weer samen met de basisschool voorbereiden van leerlingen op de Eerste Communie en op het Vormsel. We hebben het voortreffelijke voorbeeld van het Maatjesproject in Roosendaal, waarbij twee parochies samenwerken met het voortgezet onderwijs. Denkbaar ware ook het samen met leerlingen bezoeken van diaconale projecten, zoals de opvang van dak- en thuislozen en de voedselbank.

Een andere mogelijkheid ware vanuit de katholieke visie op onderwijs voor de mens, iedere mens en de hele mens om op schoolniveau een bijdrage te leveren aan het integratiedebat. De sociale leer is er immers voor álle mensen en niet exclusief voor katholieken.

In de kern is het de Kerk die leraren, leerlingen en hun ouders uitnodigt om samen op pad te gaan en om samen te ontdekken hoe we het goede leven vorm en inhoud kunnen geven en hoe goed het is om als broeders en zusters samen te zijn.

Drs. Titus Frankemölle

Kloosterweekend 2012

Onlangs hebt u een digitale folder ontvangen waarin u kunt lezen waar en wanneer het 3de kloosterweekend van het bisdom doorgaat: 13 – 15 januari 2011 in Postel (België). De heilige Franciscus van Assisi staat centraal. Van hem kunnen we leren hoe hij allen die leiding geven en leiding ondergaan kan inspireren.

Inschrijven kan via e-mail:
bg.onderwijs@bisdombreda.nl

Vormelingen op de diocesane vormelingendag. (Foto: J. Wouters)

Maatschappelijke stages

Maatschappelijke stages in het voortgezet onderwijs

Sinds 2009 houdt zich in Roosendaal een groep bezig met het project De Diaconale Stad. De twee voortrekkers hiervan zijn Jan Damen, projectcoördinator namens de Pastorale Dienstverlening en Cas van Beek, namens de OLVrouwe- en Emmaüsparochie.

“De Diaconale Stad is een beweging die vanuit het christelijk geloof mensen nabij wil zijn. Zij zoekt contact met personen wiens leven dreigt te verschromelen. Met vriendschap en aandacht hoopt ‘De Diaconale Stad’ hen weer uitzicht te geven. Met het kernbegrip ‘vriendschap’ sluit De Diaconale Stad aan bij het gedachtegoed van de “Egidiusbeweging” zoals we die bijvoorbeeld uit het Antwerpse kennen. De Gemeenschap van Sant’Egidio is een christelijke leken-gemeenschap die in meer dan zestig landen van alle continenten 40.000 leden telt. De leden komen samen voor het gebed en knopen vriendschap aan met de armsten van de eigen stad.

In Roosendaal heeft De Diaconale Stad toenadering gezocht tot één van de katholieke scholen van Ons Middelbaar Onderwijs, het Norbertuscollege. Het contact werd gelegd via een leerkracht die ook parochieel actief was. Dit leidde tot de start van het ‘Maatjescontact van maatschappelijke stagiaires met senioren’ aan het begin van het schooljaar 2010-2011.

Jongeren uit havo-4 en vwo-5 gaan een half jaar op bezoek bij hoogbejaarde senioren in de leeftijdscategorie 75+ die weinig sociale contacten hebben. Zowel de parochies als de plaatselijke woningcorporatie hebben hiertoe namen van mogelijke deelnemers aangedragen. De eerste groep senioren bestond uit 18 personen en het beschikbare aantal leerlingen lag rond de 25 per halfjaar. Soms gingen er dus tweetallen op uit. Na een halfjaar en zo’n 12 bezoeken verder wordt er gewisseld; de leerlingen kennen immers een verplichting van 30 uur stage die in deze opzet precies een half jaar duurt. Alvorens daadwerkelijk met de reeks bezoeken te beginnen, krijgen alle leerlingen een introductie en wordt met hen de visie van vriendschap gedeeld. Ook krijgen ze een kaartspel mee dat ze kunnen gebruiken om het gesprek op gang te brengen of te houden (Mijn leven in kaart. Met ouderen in gesprek over hun levensverhaal. Huizing, Tromp. 2007). Het gaat in beginsel niet om het bieden van hulp maar om ontmoeting. Je trekt samen op.

Overigens leidt de toegenomen bekendheid van het project wel tot praktische vragen van senioren in de jongere leeftijdscategorie tussen 60 en 75 jaar, zoals ondersteuning bij het bedienen van een laptop, het gebruik van mobieltjes en het instellen van televisiekanalen.

Uit de evaluaties blijkt dat de jongeren en senioren samen een veelheid aan activiteiten ontplooiën: gewoon gezellig praten, lol maken, kaarten, wandelen, spelletjes spelen, samen TV kijken en naast ‘ontmoeting’ toch ook helpen met klusjes in huis en in de tuin, een boodschap doen, helpen met de computer e.d.

Ook dit jaar is weer een groep van zo’n 40 havo-4 en vwo-5 leerlingen gestart met het maatjesproject. Dat zijn er dus 20 per halfjaar. Jan en Cas verzorgen samen met de stagecoördinator van het Norbertuscollege een tweetal introductielessen, halverwege het project een terugkomles en aan het eind een overdrachtsles. De leerlingen komen ook in groepjes van vijf een keer naar de Egidiusavond in het H. Hartklooster, waar ze deelnemen aan de gebedsviering en de maaltijd. Ze vertellen dan over hun ervaringen met het maatjesproject en ervaren ook wat ontmoeting, spiritualiteit en bidden in een religieuze omgeving kunnen inhouden. Ook hier is dus sprake van wederzijds verrijkende ontmoetingen; zowel de jongeren als de senioren en ook de medewerkers van het project delen in de ervaring van de ontmoeting met de Ander.

Heeft men de senioren afgelopen zomervakantie in het H. Hartklooster uitgenodigd voor een goed bezochte en gezellige ontmoetingsmiddag - van de 20 senioren waren er 17 aanwezig - dit jaar zullen er twee momenten van ontmoeting zijn. Eenmaal rond de Kerst en eenmaal rond Pasen. De senioren worden door ‘hun’ jongeren persoonlijk voor een viering op het Norbertuscollege uitgenodigd en zullen daar dan onder meer muzikaal onthaald worden door het schoolkoor.

Bent u nieuwsgierig geworden en wilt u nog meer weten, dan kunt u terecht bij Jan Damen, telefoonnummer 0165 593 180, en bij Cas van Beek, telefoonnummer 0165 534 667. Wilt u liever mailen, dan kan dat naar info@dediaconalestad.nl.

Drs. Titus Frankemölle, rector van het Cambreur College in Dongen en het Hanze College in Oosterhout